3071

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ५३५ः वे ३०(२८६)

ग्रंथ नाम कर्मतत्व.

विषय म० वेदांत.

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

[illegible]

४३४। वे ३०

द.क्रं ११
क्रमांक १२

[illegible]

[illegible]

[illegible] ११८८

सं. ६१.२९

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(1)

॥ अथकर्मतत्व वामनपंडितकृत प्रारंभ ॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

१ श्रीगणेशाय नमः ॥ वंदूनियास्थिरस्वरात्मक वासुदेवा ॥ ध्यातो फणींद्रशयनी
जगदात्मदेवा ॥ श्रीकर्मतत्व जनसत्व विशुध्यकारी ॥ दिव्यप्रबंध रचितो भवबंध
(2) हारि ॥ १ ॥ ज्याचे सुखब्धि जन असे पुरुनारव्यसक्ती ॥ त्याचे चिकीवदन वामन हे नदु
क्ती ॥ विश्वात्मते करुणि तो दुसरे असेना ॥ ग्रेथासि यासि करणार दुजा दिसेना
॥ २ ॥ जो सर्व बुध्दिगत विस्त्रति बिंबरूपे ॥ तो भक्त हृद्गत अनंत निजस्वरूपे ॥ त्या
च्या मुखचि उपदेशुनि आत्मविद्या ॥ जीवाचि या हरि मुकुंद अनाद्य विद्या ॥ ३ ॥
जो श्रीगुरु प्रगटला मळयाद्रि देशी ॥ केले कृतार्थ करुणार्द्र कटाक्षलेशी ॥ दाउ
निपादकमळे हृदयाभिरामे ॥ सच्चित्सुखात्मक शरीर तयाचि नामे ॥ ४ ॥ ध्या
नीदिसे परमहंस मुनींद्र वेशे ॥ चित्ती स्फुरे जड विशेष निषेधशेषे ॥ तो ग्रंथ हे
सकळ हीर चितो मुरारी ॥ हे नाम नाकृति उगीच निमित्तधारी ॥ ५ ॥ मारूणि
दाउनि मुखी कुरु दुर्जनाते ॥ युध्दी निमित्य करि मागुत्ति अर्जुनाते ॥ हे कर्मतत्व

(2A)

हितसेरखिलेमुकुंदे॥ दाउनिवामनमनीश्वरणारविंदे॥ ६॥ कर्मेंम्रुषास्सकळही
परिभोगदेती॥ देखोनिसर्पलटिकाभयकंपहोती॥ हम्भ्रांतिजाउनिदिसेजरि
रज्जुदृष्टी॥ हेहोयसर्वहिमृषामगकर्मसृष्टी॥ ७॥ ब्रंम्हात्मतानकळताकृतक
र्मसाचे॥ याकारणेत्रिविधरूपअसेतयाचे॥ जेकर्मआणिकअकर्मविकर्मरूपे
॥ जीवासिबंधकरिहोउनिपुण्यपापे॥ ८॥ तेकर्मजेस्वविहितेकरणेस्वधर्मे॥ जे
पातकेअकरणीतितुकेंअकर्मे॥ होतीविकर्मनिगमीजितुकीनिषिध्धे॥ हेबा
धतीत्रिविधहीसुखदुःखबंधे॥ ९॥ सत्कर्मपुण्यपरिबंधकतानसोडी॥ लो
खंडपापतरिपुण्यसुवर्णबेडी॥ पुण्यातपातकसुखातहिदुःखभ्रांति॥ दोन्ही
अहोत्यजिलियाकरितात्रिसंती॥ १०॥ कर्मकरीभगवदर्पणरूपधर्मे॥ कर्मा
ततोकुशलदेखतसेअकर्मे॥ कर्मेंचितेनंव्हतिबंधकताजेव्हा॥ नेंदीचम
त्कविषतेह्मणवेनतेव्हा॥ ११॥ वेदोक्तकर्मनकरोनिअकर्मजोडी॥ तेताअक

२

... project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

२ (3)

र्मपरिपात्तकरूपवेडी॥कर्मीअकर्मपणकर्मकर्ताअकर्मी॥जाणोनिवर्ततिअभि
ज्ञामुकुंदधर्मी॥३२॥गीतेमधेप्रतिपदीजगदात्मदेवे॥केलाअसाविशदनिर्णयवा
सुदेवे॥कृष्णार्पणेकरिअकाममुकुंदधर्मे॥त्यावेगळीसकळबंधनरूपकर्मे॥३३
नित्यासहीफळअसेपितृलोकवेदी॥स्वर्गादिकाम्यफळबंधअनेकभेदी॥निःका
मआणिकसकामसमानवेडी॥वस्तूस्वयेस्वगुणतोसहसानसोडी॥३४॥भ
क्षूनियाविषजसामरणानइछि॥कर्मेकरूनिफळकर्मठहीनवांछी॥याकार
णेनचुकतिबंधकर्तेन्विकर्मी॥जेईश्वरार्पणअकामकरीस्वधर्मी॥३५॥वैद्यांचिया
करिदिल्हाबचनागहीतो॥प्राणापहारगुणटाकूनिदिव्यहोतो॥कर्मस्वयेस
हजजेभवबंधरूप॥कृष्णार्पणेफळतिमोक्षफळस्वरूप॥३६॥मातीमधेघटदि
सकळ सोनिनसेविचारे॥ब्रह्मीदिसेकर्मअशाप्रकारे॥मातीमधेसहजअर्पितकुं
भजैसा॥ब्रह्मीअशेषजनकर्मकलापतैसा॥३७॥घेमृत्तिकाघटमिसेद

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(3A)

अगुणनासिलकर्मसंगा। विद्येकरूनिचमरेल अहो अविद्या॥ नेब्रंह्मकर्म हरजेथें
असलविद्या॥२८॥ब्रह्मार्पणश्रुतिवदे सगुणीच तेंहीं॥ब्रह्मद्विधासगुण निर्गुणाभे
दनाहीं॥कर्मासिनाशसगुणार्पणहोयजेंव्हां॥ हेनिर्गुणार्पणअबाधितहोयतेंव्हां
॥२९॥ऐसेननिर्गुणनदेवगणालकाहीं॥कर्मासपात्रहरिएकरथांगपाणी॥त्यालो
गिहित्यजुनिकामभजेलजेंव्हां। हेकर्मबंधतुटतीमगसर्वतेंव्हां॥३०॥साधारणा
सविधिहाउररितीव्रभक्ती॥प्रेमभजोनिकरिकाम्यतथापिमुक्ती॥नाशूनिरोगभ
वेवैद्यअपथ्यदेतो॥अज्ञाननाशुनिफलप्रदविष्णुहोतो॥३१॥उत्तानपादसुत
बाळपदानिमित्त॥सप्रेमतीव्रभजताहृदुएकचित्त॥अज्ञाननाशुनिपदध्रुव
देउनिहीं॥नेलाक्षितीउनिपदाप्रतियाच देहीं॥३२॥कामेकरूनिलरल्याव्रज
गोपनारी॥तीव्रस्मृतीकरुनिदानवदैत्यवैरी॥भक्तासिहल्लगनमुक्तिहिआ
वडेना॥दास्याविणेइतररीतितयाघडेना॥३३॥देवोनियोगमगभोगहिदेस

" Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

भक्ता॥ ऐसेलथापिफळेहेनलगेविरक्ता॥ सामान्यजेजनजयासिनतीव्रभक्ती॥ ते
कामइच्छितनतयीनघडेलमुक्ती॥ २४॥ साधारणेत्यज्ञुनिकामसदामुकुंदि॥ कर्मार्प
णकरुनियाचरणारविंदी॥ संपादणेपरमदुर्लभदास्यत्यांचे॥ यावेगळेस्वहितआ
णिकत्यासकैंचे॥ २५॥ जालाजरीजितनचिमुक्तनदास्यसोडी॥ मुक्तीकरूनिअधि
कहेहरिदास्यगोडी॥ आत्मीचविष्णुभजनेकवणासिआता॥ हाज्ञानगर्वउपजेन
कदापिसंता॥ २६॥ संतस्वबुद्धिमनइंद्रियकर्मधंदा॥ निर्व्याजसेवितिसमर्पुनिया
मुकुंदा॥ मुक्तासहीअधिकहेहरिदास्यगोडी॥ दास्यकरूनिचतुटेगुणकर्मबेडी
॥ २७॥ नेणोनिहीजरिसमर्पिलसर्वकर्मी॥ आणखतत्वपरमेश्वरदास्यधर्मी॥ तोदा
सजोसकळअर्पितसेमुकुंदा॥ देहेंद्रियादिकृतनित्यनिमित्यधंदा॥ २८॥ जो
स्वामिकार्यचिसदाकरितोचिभृत्य॥ स्वामीसतोकिमपिहीनदिसेअगत्य॥ या का
रणेस्वकृतअर्पिलसर्वत्याला॥ निःकामनाकरूनितोहरिदासबोला॥ २९॥

(5A)

वेदोक्तआचरणहीपरमेश्वराज्ञा ॥ यान्याहितार्थचिनिजार्थनसेअनुज्ञा ॥ तेहीसम
पुनिसमस्तहिदेहयात्रा ॥ दास्यार्थअर्पितिभलेअरविंदनेत्रा ॥४०॥ वेदोक्तअर्पुनि
नअर्पिलेदेहधंदा ॥ तोतोनव्हेबकुनआवडतामुकुंदा ॥ काहीस्वकार्यहिकरीप्रभु
कार्यकांही ॥ स्वामीसतोअतिशयसप्रियहोतनाही ॥४१॥ जोस्वामिकार्यपरतोस्व
शरीररक्षी ॥ त्याकारणेचिकरितोचितयांअपेक्षी ॥ याकारणेविहितआणिकदेहया
त्रा ॥ दास्यार्थअर्पितिभलेशतपत्रनेत्रा ॥४२॥ वेदोक्तकर्मनिजआणिकहीस्वधंदा ॥
आर्पीलधन्यजईपासुनियामुकुंदा ॥ होतोनिशुध्यतईपासुनिमोक्षमार्गी ॥ लागे
कृतार्थस्वमनीनमनीविरागी ॥४३॥ जोईश्वरार्पणकरीनिजसर्वकर्मे ॥ संतुष्टहो
यहरित्यावरिदास्यधर्मे ॥ होउनियाप्रगटत्यासगुरुस्वरूपे ॥ ज्ञानानळेकेसक
जाळिलपुण्यपापे ॥४४॥ ज्ञानानळेकरुणिसंचितदग्धहोते ॥ तेव्हाअकर्तृपण
तेक्रियमाणनेते ॥ प्रारब्धमात्रउरतेसरतेस्वभोगे ॥ तेनाशिल्याउपरिमुक्तचि

"Joint project of The Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

५ (5)

भक्तियोगे॥४५॥आत्माकळेतरिकळेप्रियतामुकुंदी॥श्रीवासुदेवमायविश्वसम
स्तवंदी॥निर्व्यीजभक्तिसमजोनिअनन्ययोगे॥प्रारब्धसारितअसेसुखदुःखभो
ग॥४६॥जोवासनारहित्तपूर्विलकर्मभोगी॥तोभक्तमुक्तजित्ततोपरमात्मयोगी॥द
ग्धांबरिदिसतितंतुअळेनिजैसे॥भोगायहेत्रिगुणलिंगतनूत्ततैसे॥४७॥भोगा
सियोग्यपरिमोडनतंदुळीते॥ऐसेविमुक्तजनलिंगशरीरहोते॥जोवासनात्यजु
निवर्तविइंद्रियासि॥प्रारब्धभोगुनिनक्रियमाणत्यासि ४८॥कायामनेकरु
णिआणिकइंद्रियेही॥कर्मेकरीपुरुषतेक्रियमाणदेही॥तोदेहजोवरिपडेक्रि
यमाणतोत्त॥त्यानंतरेंवदतिसंचितकर्मत्याते॥४९॥ज्यादेहिंचेसुकृतदुष्कृतत्या
चेदेही॥नासेपरस्परबळेमगनाशनाही॥याकारणेह्मणतिसंचितकर्मत्या
ला॥ज्ञानानंकेविणननाशकधीतयाला॥५०॥त्यासंचितालुनिहिकर्मफळ
प्रदाता॥प्रारब्धभोगनिवडूनिकरीविधाता॥तोभोगहीसमयीस्याससमयी ५

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5A)

चहोता॥त्यात्यास्वळाप्रतिहिजोडुनितोचिनेता॥९३॥यत्नेविणेसहजजेसुख
हायत्यासी॥आयुष्यवेचुनिबुडेजनहाप्रयासी॥याकारणेभगवदर्पणसर्वकर्मे
जाणोनिसूज्ञकरितीहरिदास्यधर्मे॥९४॥दुःखजसीसुखतसेनिजपूर्वकर्मे॥
त्यालागियत्नकरितीनकळोनिवर्मे॥वेदांतसिंधुजठरीपरमार्थरत्ने॥यत्ने
चिलभ्यकरितीनतयाप्रयत्ने॥९५॥हिउत्तरप्रकरणीजगदात्मबंधू॥बोलेल
वामनमुखेकरुणैकसिंधु॥तेयत्नतत्वकळल्यावरिबाह्यधंदा॥सोडूनिसे
वितिमुकुंदपदारविंदा॥९६॥अध्यायहाप्रथमजोफळतत्वनामे॥कामात्म
कासिफळबंधतसाअकामे॥याकारणेस्वनिगमोदितआणिधंदा॥अर्पू
निवामनसुखेमनेभजतोमुकुंदा॥९७॥इतिश्रीकर्मतत्वे॥फळतत्वोनाम
प्रथमप्रकर्णी॥१॥ ॥श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥शके१७७६॥वैशाखशुद्ध१०भा
नुवासरे॥आरंभ॥समाप्त॥ ॥श्रीराम॥ ॥श्रीराम॥ ॥श्रीराम॥

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai."

१ श्रीगणेशायनमः॥ यत्नाविणम्हणतिहोयिलसौख्यकैसे॥ यत्नेविणकित्येकसुखबो
लतिएकऐसे॥ हेतत्वनानकळतांपरमार्थकैचा॥ एकांतनिश्चयघडेलकसामना
(6) चा॥१॥ यत्नाविणफळकदापिहिसांपडेना॥ यत्नेकरूनिहिअहोफळेंनघडेना
॥ गुढार्थहाहृदयींतोवरिउघडेना॥ हेकर्मतत्वनिजदृष्टिसजोपडेना॥२॥ बीजे
विणफळकदापिनयेद्रुमाला॥ तेंबीजपूर्विलउजयास्तववृक्षजाला॥ बीजेंनवीन
कृतिसाधनयाफळासी॥ तैसाअलौकिकउयत्नवृथात्रयासी॥३॥ हादेहवृक्ष
निजपूर्विलकर्मबीजे॥ त्याशीणसाधनसुखादिफळानदूजे॥ बीजेंनवीतरूफ
काननिमित्यजैसी॥ कर्मनवीनन्हतिकारणयाफळासी॥४॥ बीजेंनवीनत
रूसृजतीलजेंव्हा॥ येतीफळेंमगतरूसितयासितेंव्हा॥ बीजातुनीनउपजेत
रूतोतयाला॥ येतीफळेंतरिचसार्थकयत्नबोला॥५॥ हेयत्नतोसकळहीक्रि
यमाणहोती॥ होईनिसंचितशरीरतरूकरिती॥ दुःखसुखेंतरूसित्याफळरू

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(6A)

पमेती हेयत्नयातुनतरूसिफळेनदेति ॥ ६ ॥ पूर्विलयत्नफळदायकयाशरीरि ॥
हेयत्नहोतिलपुढेसुखदुःखकारी ॥ याकारणेसकळटाकुनिलोकधंदा ॥ चित्ती
धरादृढमुकुंदपदारविंदा ॥ ७ ॥ कोठेअनेकविधयत्नवृथाचिगेले ॥ यत्नेविण
चिकितिएककृतार्थजाले ॥ दुःखसुखहिविधहीफळपूर्वकर्मी ॥ यत्नासियत्नह
णतीनकळोनिवर्मी ॥ ८ ॥ यत्नश्रमकरुनिदुःखसमूहहोती ॥ तेपूर्वपातकमु
केविफळासियेती ॥ यत्नेकरूनि[illegible]थवासहजेचिजाली ॥ तेतोसुखेस्वकृत
तेविफळासिआली ॥ ९ ॥ पापप्रयत्नघडतासुकृतेसुखाले ॥ पापप्रयत्नसु
खरूपगमेतयाते ॥ जोपुण्यहीनकरियत्नसुखानभेटे ॥ त्यालाप्रयत्नअ
वघाअतिदुःखवाटे ॥ १० ॥ देवीप्रयत्नजनएककरूनिकांहीं ॥ विद्याकळाधन
सुतादिकयाचिदेही ॥ पावोनियासफळमानितियाश्रमाते ॥ तेहीस्वपूर्वफ
ळलेनकळेतयाते ॥ ११ ॥ कोन्हीतपेजपपुरश्चरणेविचित्रे ॥ घेवोनिवेचिति

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

२

(२)

धनेअतिअल्पमात्रे॥ त्याचेंत्तयासिनफळेनिफळेपरालो॥ आताप्रयत्नफ
ळदायककेविबोल्लो॥३२॥ तेकर्मसांगनव्हतांनफळेह्मणावे॥ तेव्हांफलमंदकसे
दुसऱ्यासिव्हावे॥ ज्याच्येतयासफळेतेंजरिदेतनाही॥ जालेपरासिफळपूर्विलक
र्मत्तेंही॥३३॥ निःकामताफळनइच्छितसेह्मणावे॥ वेचूनिपुण्यपरचित्तकिम
र्थघ्यावे॥ निःकामजोकरुनितोपरघातकर्म॥ कांमारणादिककरीलअहोअ
धर्म॥३४॥ काहीपरार्थजपसाधनलाभजाला॥ मंत्रादिसिद्धितितुकीचगमे
तयाला॥ राज्यादिलाभइतरासिनयाचिकर्मी॥ कांयांसिअल्पफळहेनकळे
चिवर्मी॥३५॥ याकारणेसकळलौकिकयत्नजेसे॥ देवीप्रयत्नहिअसेकामस
मस्ततेसे॥ निःकाममात्रफळदायकयाशरीरी॥ जेणेप्रसन्नहरिकर्मजबंध
हारी॥३६॥ जेकाम्ययत्नतितुकेक्रियमाणहोती॥ होऊनिसंचितपुढेंफळया
सिदेती॥ त्यामाजिजोकिकअमंगळदेवयत्न॥ प्रारब्धरूपभवसागरिंसौ
ख्यरत्ने॥३७॥

२

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(७A)

यालागिकाम्यनिगमागमयाचेदेही ॥ ऐबोलतासकळचाळवणेचिते
ही ॥ मानूनिसद्यफळपुण्यजनीकरावे ॥ त्याणेपुढेसुखअशाकरणाप्र
भावे ॥ १८ ॥ जेत्यासिकाम्यफळतेम्हणतीपुराणी ॥ तेहीजनासिमुनिदा
खविती ॥ सिराणि ॥ काम्यजयासिफळसद्यतयाच्याशरीरी ॥ तेपूर्वपुण्यनवय
त्ननिमित्तधारी ॥ १९ ॥ पुत्रेष्टिकाममखहीकरिताप्रयत्ने ॥ वंध्यावधुम्रसव
तीनसुतादिरत्ने ॥ वंध्याच्यानकरितित्यासघडेप्रसूति ॥ वंध्याचज्यासुत
तयासहस्रानहोति ॥ २० ॥ ज्याकाळपासकजनाकविनादिग्रास्ति ॥ त्यासर्वपूर्व
सुकृतंचिससुक्तयुक्ति ॥ घाकूनियत्नकरिताफळपूर्वकर्मी ॥ देवीप्रयत्नहिल
साइतुकेचिवर्मी ॥ २१ ॥ घाकूनिहीजननिरक्षरएकजाले ॥ तेसन्निंदबिकहिय
त्नवृथाचिगेले ॥ जोयत्नत्यासिफळब्राह्मणवानिवाटे ॥ तेपूर्वपुण्यफळका
ळबळेचिभेटे ॥ २२ ॥ दोन्हीप्रयत्नकरितासुखदुःखरूपे ॥ देवोनिभोगस

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

रतीनिजपूर्वपापे॥ त्यामाजिलौकिकपुढेकरिपापपद्धती॥ शास्त्रोक्तकाम्य क
रिताकरिपुण्यसिध्दी॥२३॥ तस्मात्प्रयत्नसुखदोन्हिहिपूर्वकर्मे॥ पापेचिदुः
खसुखतेंसुकृतेस्वधर्मे॥ जैसेचिपापफळदुःखउगेचियेते॥ तैसेचिपुण्यफळ
कायत्नणोनयेते॥२४॥ यत्नेकरूनिनिजदुःखजरीनिवारि॥ होणारदुःखन
चुकेचितरीशरीरी॥ सेउनियावनसुखेत्यजिलीविरक्ती॥ त्यालागिहीनसुठ
तीसुखरूपभुक्ती॥२५॥ जेज्ञाननिष्टनरतेकरतीनकांही॥ प्रारब्धभोगचि
जयाक्रियमाणनाही॥ यत्नादिरूपनिजपापफळासतेही॥ होउनियाअवशभो
गितिदुःखदेही॥२६॥ ब्रह्मज्ञअज्ञसमभोगितिपुण्यपापे॥ अज्ञासिजोडतिन
वीक्रियमाणरूपे अज्ञप्रयत्नकरितीक्रियमाणधर्मे॥ तेज्ञानियासिनघडेइतुके
चिवमो॥२७॥ अज्ञानियाद्विविधयत्नघडोनियेती॥ पूर्वार्जितेसुदुरितेकितिएकहो
ती॥ त्यावेगळाकरिसदासुखलाभधंदा॥ तोज्ञानियासनघडेभजतामुकुंदा॥
॥२८॥

(8A)

होणार होयील अशा दृढ निश्चयाते॥ घेता प्रयत्न न घडे सुख निस्पृहाते॥ देहादिरक्ष
णनिमित्त चियत्न कांही॥ लागे नयासि तरि पूर्विलपाप तेंही॥ २९॥ कर्मानुरूप सकळास
हि बुध्दि होते॥ ज्ञान्यासहीत दनुरूप चिवर्तवीते॥ तीच्या प्रवर्तक जगद्गुरु तीसच्याळी
ते देह वर्तवी सुखासुखभोगकाळी॥ ३०॥ यत्नादिरूप निजपूर्विलपापभोगी॥ त्याचे
गळे न करि यत्न कदापि योगी॥ प्रारब्ध दुःखसुख ही इतरासि जैसे॥ देहाभिमान गळि
ता न घडे चि तैसे॥ ३१॥ दुःखसुख द्विविध देहिक दुर्निवारे॥ देहाभिमान रचिते चुकती
विचारे॥ जो अज्ञतो द्विविधही सुखदुःखभोगी॥ जे दुर्निवार तितुक्याच फळास योगी
॥ ३२॥ मानापमान सुखदुःख सुतादि देही॥ द्रव्यादिलाभ अथ वाध न हानि कांही॥
देहात्मते करुणि ते सुखदुःख वाटे॥ देहाभिमान गळता न कदापि भेटे॥ ३३॥ देही
क्षुधाज्वर तृषादिक दुःख येते॥ स्त्रग्गंध भोगसुरतादिक सौख्य होते॥ इत्यादि दुः
खसुख ते बहुताप्रकारे॥ देहाभिमानरहितास हि दुर्निवारे॥ ३४॥ गेले अहंप

Joint project of Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

ण तथापि हि देह त्याच्या ॥ ज्ञान्या सही करि भृषा फळ भोग साचा ॥ बाधू ज्ञाके न सुख दुःख
पणे ममत्व ॥ ज्ञान्यास हे हरि पुढे निवडील तत्व ॥ २५ ॥ अध्याय हा रचियला दुसरा परेशा ॥ जे वा
चिती न व्हति दुःखित यत्न देशा ॥ वेदांत वेद्य पुरुषा भजती सुचित्ते ॥ हा यत्न तत्व अभिधान क
(१) या निमित्ते ॥ २६ ॥ इति श्री कर्मतत्वे ॥ फल तत्व नाम ॥ प्रारब्ध प्रधान यत्न व्यर्थ प्रकरण ॥ २
समाप्त ॥ श्री कृष्णार्पणमस्तु ॥ शके १७०७ ॥ श्रावण शुद्ध १४ ॥ इंदुवासर ॥ धुळे ॥

६

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(9A)

श्रीगणेशायनमः॥ श्रीगुरु॥ जोआत्मयासिसुखदुःखविटाळनाही॥ प्रारब्धकर्मफळतोक्ष
णवेनकांही॥ देऊनिलोकेनममतासुखदुःखजेंव्हा॥ कैसाघडेलममतास्पदभोगतेव्हां॥ १॥ हापू
र्वपक्षहृदयांस्तवयासिजेसे॥ स्पर्शोनिभोगनघडेवदिजेलतेसे॥ कींभोगहोउनिसुखासुखत्या
सिनाही॥ जोकामममत्वनधरीहृदयातकांही॥ २॥ बुध्दीकरूनिसुखदुःखकळेतथापी॥ तिभोग
आदळतियेउनिचित्स्वरूपि॥ जाणोनिदुःखसुखबुध्दिसजेरुतेना॥ तेआत्मयासीनघडेसु
खदुःखनाना॥ ३॥ गेलेअहंपणतथापिहिमीपणाचे॥ आहेशरीरकरितेसुखदुःखसा
चे॥ बाहेरज्यासुनधनादिकलाभहानी॥ जाणोनिसूज्ञसुखदुःखमनीनमानी॥ ४॥
प्रारब्धभोगदगडीतनुभिंतिजाली॥ तेजोअहंममजळेमतिभिंतिवोली॥ बाहेरुणीदग
उतोरूततीतयेसी॥ तेवाळल्यामगखड्यासधरीलकैसी॥ ५॥ बुध्दीतुनीजरिअहंम
मतादिगेले॥ देहाभिमानअवघेचिनसेविराले॥ धुम्रासिपेटउनिअग्निविझोनिजातो
तोधूमएकघडित्यासदनीराहातो॥ ६॥ अज्ञानभेदतुटल्यावरिहीस्वचित्ती॥ संस्का

६ रत्नोष पूर्विल्या प्रतीती॥ बाहेरुणी सुत धनादिक लाभ हानी॥ जाणूनि स्वज्ञ सुखदुःख मनी
नमानी॥ ७॥ ते ज्ञानभानु किरणी मति भिंति वाळे॥ हेतीस लागुनि खेड पडत्ती निराळे॥ ज्याज्ञा
(१०) न वर्जित्त अहंममता ईदृबुध्धी॥ त्याला खेड रुतती यास्तव भोग सिध्धी॥ ८॥ पुत्रादि लाभ सम
जोनि हि हर्ष नाहि॥ हानी करूणि न मनी मनि दुःख कांही॥ हे लाभ हानि कळणे चि विटाळ
त्याला॥ प्रारब्ध भोग ममतास्फुरतो चि बोला॥ ९॥ प्रारब्ध भोग ममतास्प[illegible]द आणि कांही
येणे रितीच परि अज्ञ अभिज्ञ नाही॥ राज्यादि कारण पितासुत वैर जेथे॥ बापासि दुःख
न करी सुत मृत्यु तेथे॥ १०॥ तो पुत्र मृत्यु करि पूर्विल कर्मयोगे॥ प्रारब्ध कर्म सरले तितुक्या
च भोगे॥ ऐसीच सर्व ममतास्पद भोग रूपे॥ जहाय शोक तितुकी क्रियमाण पापे॥ ११॥ जे शुष्क
भिंति रुततील खडे न तीत्ते॥ तैसेच निर्मम जना सुखदुःख होते॥ भिंतीमधे दगड जेर च लेन
याच्या॥ नेघे म्हणेल तरि होयील भोग साचा॥ १२॥ जैसी क्षुधा ज्वर तृषादिक दुर्निवारे
दुःखे तसीन ममता रचिते विचारे॥ ते मानिली तरि चकी सुखदुःख देती॥ जे ज्ञानियासि २

The Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com